

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Чернівецької області** щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2021 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Чернівецької області в III кварталі 2021 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Чернівецької області у III кварталі 2021 року свідчать, що респонденти очікують зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та стримано оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Прогнозується нижча інфляція та помірна девальвація національної валюти.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні вищими темпами:** баланс відповідей – 27.3% (у попередньому кварталі – 9.1%) (графік 1), у цілому по Україні – 21.5%;
- **уповільнення зростання цін на споживчі товари та послуги:** 72.7% респондентів очікують інфляцію до 7.5% (у попередньому кварталі – 63.6%), у цілому по Україні – 46.9%. **Головним чинником інфляції** респонденти називають витрати на виробництво (графік 2);
- **девальвацію національної валюти низькими темпами:** знецінення гривні відносно долара США очікують 36.4% респондентів (одні з найнижчих очікувань девальвації серед регіонів) (у попередньому кварталі – 36.4%), у цілому по Україні – 70.7%;
- **фінансово-економічний стан своїх підприємств без змін:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 18.2%). У цілому по Україні очікується поліпшення фінансово-економічного стану підприємств – 12.7% (таблиця);
- **збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 27.3% (у II кварталі 2021 року – 18.2%) (таблиця), у цілому по Україні – 27.7%;
- **уповільнення зростання інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 9.1% та 20.0% відповідно (у попередньому кварталі – 22.2% та 40.0% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – 9.7% та 19.3% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах **нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 20.0% (найвищі оцінки скорочення кількості працівників серед регіонів другий квартал поспіль) (у попередньому кварталі – «мінус» 40.0%) (графік 4). У цілому по Україні очікується помірне зростання кількості працівників на підприємствах – 2.2%;
- **стрімке зростання цін як на товари/послуги, що купуються, так і на продукцію власного виробництва:** баланси відповідей – по 90.9% (у II кварталі 2021 року – 72.7% та 54.5% відповідно) (графік 6). На подорожчання товарів/послуг власного виробництва, за оцінками респондентів, найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину та матеріали, а також вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника високими темпами:** баланси відповідей – 50.0% та 54.4% відповідно (у II кварталі 2021 року – 45.5% та 63.6% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають занадто високі ціни на енергоносії, надмірний податковий тиск, брак обігових коштів та занадто високі ціни на сировину та матеріали (вплив цього чинника значно посилюється порівняно з попереднім опитуванням). Також респонденти відмітили значне посилення впливу обмеженості виробничих потужностей порівняно з попереднім кварталом (графік 5).

Підприємства області планують брати банківські кредити виключно в національній валюті. На думку респондентів, умови отримання банківського кредиту пом'якшилися. Головним стримуючим чинником залучення кредитних ресурсів респонденти називають надмірні вимоги до застави. Високо оцінено також вплив занадто високих ставок за кредитами, складну процедуру оформлення документів та наявність інших джерел фінансування (графік 9).

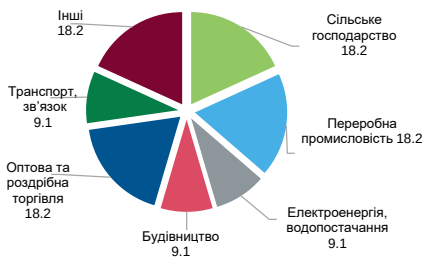
Усі респонденти області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 97.1%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

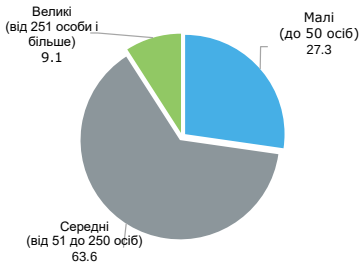
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств** оцінюється як **добрий:** баланс відповідей – 18.2% (як і в попередньому кварталі). У цілому по Україні – 7.0%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** оцінюється як **нормальний:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 33.3%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей:** баланс відповідей – 9.1% (у попередньому кварталі – 44.4%).

Паспорт вибірки^{1,2}

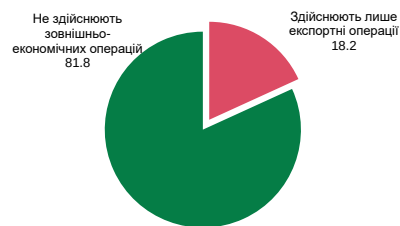
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

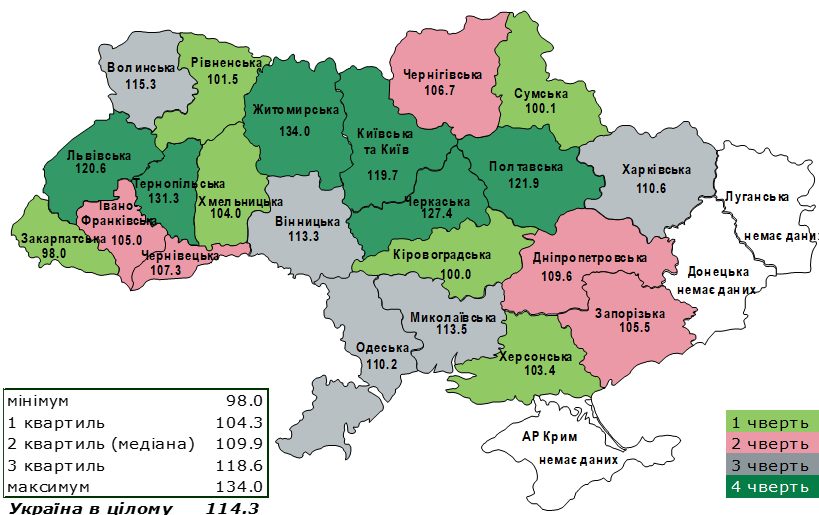

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 03–28 серпня 2021 року;
- опитано всього 11 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значень показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Чернівецької області щодо ділової активності (за складовими)

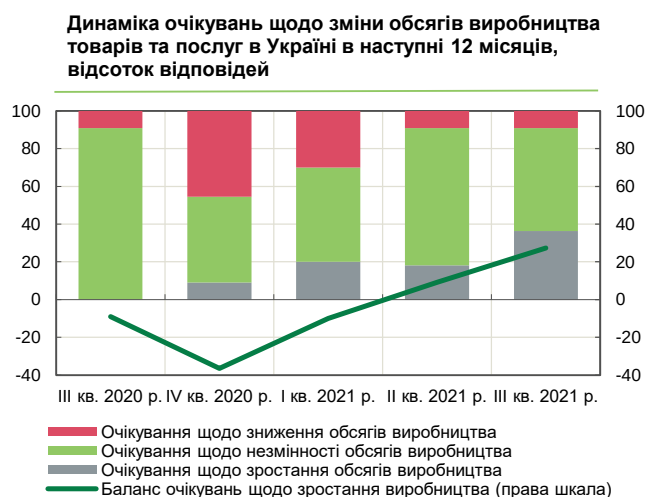
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2020 р.	IV кв. 2020 р.	I кв. 2021 р.	II кв. 2021 р.	III кв. 2021 р.
фінансово-економічного стану	9.1	9.1	18.2	18.2	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	9.1	-18.2	18.2	18.2	27.3
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	0.0	0.0	-10.0	22.2	9.1
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-10.0	0.0	11.1	40.0	20.0
кількості працівників	-10.0	-18.2	-18.2	-40.0	-20.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

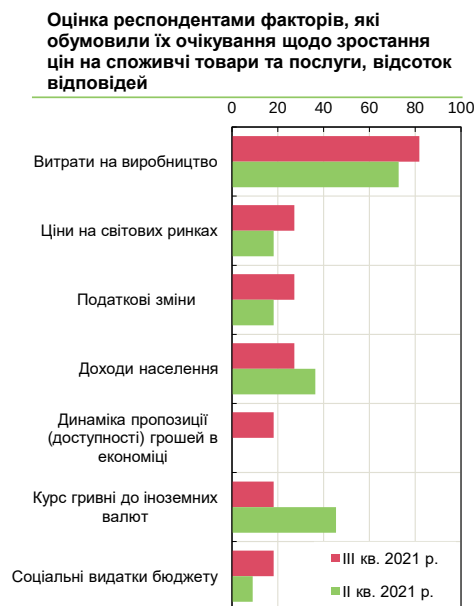
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

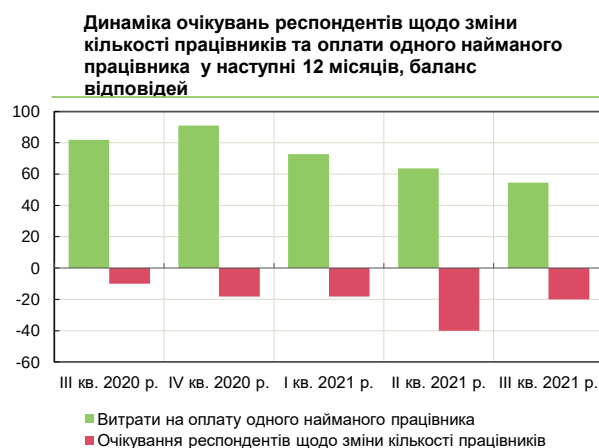
Графік 2

Графік 3

Графік 4

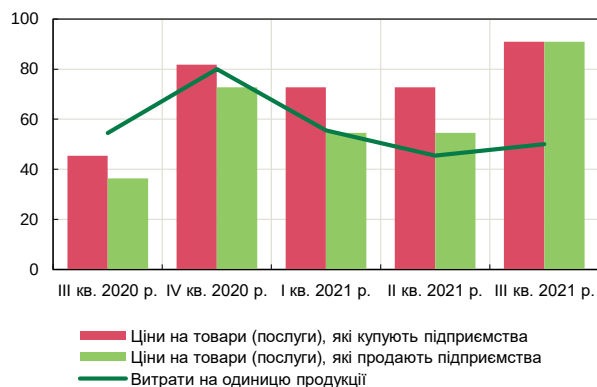
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують виробництво, їх підприємств, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

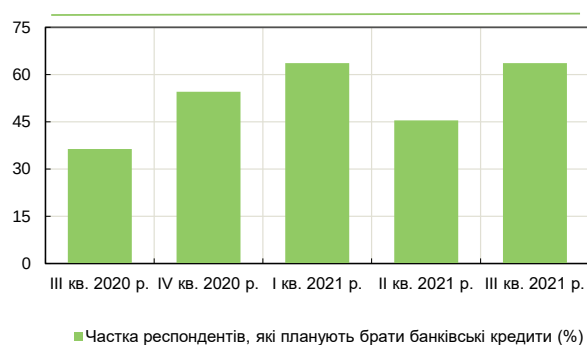
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

